

La matemàtica electoral i el vot real

Investigació política · Josep Guirao · informacions.ad · 19 d'octubre de 2026 · llengua: català

1. La calculadora que falta al discurs polític

Andorra elegeix 28 consellers generals: 14 en una circumscripció nacional proporcional i 14 distribuïts a parts iguals entre set parròquies, dos per parròquia. La candidatura parroquial més votada s'endú els dos escons, encara que no arribi al 50% dels sufragis. Aquest és el nucli del nostre «multiplicador del poder»: la suma d'una desigualtat territorial deliberada i la prima de victòria de dos a zero. La combinació pot magnificar enormement el suport d'una candidatura i reduir la traducció parlamentària de les altres. Fonts: [Llei 44/2022, articles 61-62](#) (F0006), [Consell General](#) (F0354).

No tenim una sola fórmula: en publiquem tres, amb denominadors diferents. La primera és la quota de vots a candidatures de la llista nacional (vots llista dividits per tots els vots nacionals a candidatures). La segona és el suport al cens (vots de la llista nacional dividits pel total d'electors registrats). La tercera és la quota de poder parlamentari (escons de l'agrupació dividits per 28). En tots els casos el multiplicador és quota d'escons dividida per la quota de vot seleccionada; com més gran d'1, més ampliació descriptiva. Cap d'aquestes fórmules identifica un elector abstencionista amb una preferència política.

2. El 2 d'abril de 2023, amb totes les magnituds a la vista

Cens electoral de 29.958 persones; participació comunicada de 20.057 electors (66,95%); vots nacionals a candidatures 19.172, distribuïts en sis llistes. Nota de conciliació: el comunicat registra 537 vots blancs i 341 nuls, que sumats als 19.172 vots de candidatures donen 20.050, **set menys que**

la participació publicada. Conservem aquesta discrepància menor de la font i reclamem l'acta consolidada abans de donar-la per resolta. [Resultats oficials del Govern](#) (F0001).

Candidatura nacional	Vots	% vots candidatures	% cens	Escons de l'agrupació (nacionals+territorials)	% escons	× escons/vot nacional	× escons/suport cens
DA-CC-ACO-UP-independents	6.262	32,66%	20,90%	16	57,14%	1,75	2,73
Concòrdia	4.109	21,43%	13,72%	5	17,86%	0,83	1,30
PS-SDP+	4.036	21,05%	13,47%	3	10,71%	0,51	0,80
Andorra Endavant	3.067	16,00%	10,24%	3	10,71%	0,67	1,05
Liberals	893	4,66%	2,98%	0	0%	0	0
Acció	805	4,20%	2,69%	1	3,57%	0,85	1,33

Aquesta lectura exigeix anomenar les coalicions. Els 16 escons de la categoria DA-CC-ACO-UP provenen de cinc escons nacionals i onze territorials atribuïts a aquest bloc; la candidatura conjunta DA-Acció-independents d'Escaldes va obtenir el dotzè escó territorial del conjunt de llistes guanyadores, però un dels seus consellers electes correspon a **Acció**, comptat separatament. Els vots nacionals de DA i els territorials dels seus socis NO són els mateixos sufragis. El multiplicador combina paperetes diferents com a indicador polític, no com a transferència individual de vots. [Govern: escons i candidats](#) (F0001).

3. Els vots que el 2-0 deixa sense representació parroquial

A **Andorra la Vella**, la candidatura DA+Liberals va guanyar amb 1.665 vots, el 32,77% dels vots territorials a candidatures, i es va quedar amb els dos escons. Les altres tres llistes sumaven un 67,23% i zero escons parroquials. A **Ordino**, ACO+DA+independents va guanyar amb 585 vots, el 43,40%, i obtingué els dos escons; el 56,60% restant no n'obtingué cap. A **la Massana**, CC+DA va sumar 1.015 vots, el 47,72%, i els dos representants; el 52,28% restant tampoc no va obtenir escó. En tots tres casos cal expressar que els opositors no formaven necessàriament una majoria política conjunta; aquesta aritmètica mesura el vot dispers que no es transforma en escó.

La prova contrària, que impedeix convertir l'anàlisi en propaganda contra DA, és **Sant Julià de Lòria**. Allà Concòrdia+Desperta Laurèdia va guanyar amb **1.130 vots, el 40,06%**, i va obtenir els dos escons; el 59,94% de les altres candidatures va quedar sense representants parroquials. La regla és la mateixa quan afavoreix la majoria de govern i quan afavoreix l'oposició. **Canillo** és un cas singular: l'única candidatura, DA+independents, va recollir 530 vots a candidatura sobre 1.199 electors censats; el seu 100% de vot a candidatures no és el 100% del cens. També consten 287 vots en blanc i 46 nuls a la parròquia. Font: [recompte oficial detallat, Govern 2023](#) ((F0001)).

4. Un escó de Canillo, un escó de la capital: set vegades de diferència

El cens parroquial de les generals 2023 era: Canillo 1.199; Encamp 4.341; Ordino 1.903; la Massana 3.483; Andorra la Vella 8.693; Sant Julià 4.476; Escaldes-Engordany 5.863. Cadascuna de les set parròquies elegeix dos consellers territorials. El nombre d'electors per escó va de 599,5 a Canillo fins a 4.346,5 a Andorra la Vella: **factor 7,25**. [Sèrie històrica oficial del cens](#) ((F0109)).

Aquesta ràtio fa referència només a la meitat territorial del Consell General. El sufragi nacional, simultani, té una representació proporcional

comuna per a tot el territori. L'OSCE/ODIHR, en l'informe de necessitats electorals publicat el 14 de març de 2023, va recollir les inquietuds expressades pels interlocutors sobre la igualtat del vot derivades de la gran diferència d'electors entre parròquies. També va recollir confiança en l'administració del procés electoral. [Informe ODIHR, pàgina impresa 4](#) (F0355).

5. La majoria absoluta amb una minoria del cens: quatre eleccions

Any	Cens	Vots nacionals DA	% vot nacional a candidatures	Escons DA/bloc	% Consell	× escons/vot
2011	21.852	8.553	55,15%	20	71,43%	1,30
2015	24.512	5.448	37,03%	15	53,57%	1,45
2019	27.278	6.248	35,13%	11	39,29%	1,12
2023	29.958	6.262	32,66%	16	57,14%	1,75

Els resultats de 2011, 2015 i 2019 es contrasten amb el registre de la Unió Interparlamentària i els recomptes històrics d'Andorra. L'any 2019 DA no tenia majoria absoluta per si sol i va haver de construir un govern de coalició. El 2023 la categoria de 16 correspon al bloc DA–CC–ACO–UP amb aliances parroquials, no al partit DA aïllat. Les coalicions han variat entre eleccions i no s'han de tractar com un subjecte orgànic immutable. Fonts: [IPU 2011](#) (F0356), [IPU 2015](#) (F0357), [IPU 2019](#) (F0358), [Govern 2023](#) (F0001).

El 2011, amb el 55,15% del vot nacional, l'amplificació de DA era d'1,30. El 2023, amb el 32,66%, havia pujat a 1,75. Les dues dades quantifiquen un canvi real en la traducció electoral del vot, sense atribuir tot el canvi exclusivament a una norma; les aliances, la participació i la fragmentació també han variat.

6. Qui no pot votar? Dos denominadors que no són intercanviables

A 31 de març de 2023, el Departament d'Estadística comunicava una **població resident estimada de 82.041 persones**. Dos dies després, el cens de les generals era de 29.958 electors: una relació de **36,52% electors/residents**. La diferència de 52.083 persones inclou residents sense dret de sufragi per ser menors o per no disposar de nacionalitat andorrana, entre altres situacions del padró. Això **no** equival a afirmar que totes aquestes persones són adults estrangers ni que cadascuna tindria dret legal de vot. Una mesura específica dels adults estrangers residents exigeix la desagregació oficial per edat, nacionalitat i residència. Font demogràfica que cita Estadística: [població març 2023, 82.041](#) (F0010)).

Com a indicador de magnitud, les 6.262 paperetes nacionals de DA representen un **7,63% de la població resident estimada** de març de 2023. Aquest número **no** és el percentatge d'electors que votaren DA, no és una mesura de preferència política dels residents sense vot i no transforma els infants en abstencionistes. Serveix per visualitzar la distància entre les persones que viuen sota decisions polítiques i les que decideixen qui ocuparà els escons.

7. I si tots els 28 escons fossin nacionals? Una simulació de laboratori

Distribuïm exclusivament els **19.172 vots nacionals** del 2023 entre 28 escons i mantenim les preferències de vot fixes. **No és una reconstrucció de què hauria passat sota una altra llei**, perquè una llei diferent hauria modificat coalicions, campanyes i decisions dels electors. També eliminen artificialment l'equilibri constitucional nacional-parroquial, per això aquesta prova no és una proposta tancada de reforma.

Amb quota Hare i **restes més elevades** (quocient $19.172 / 28 = 684,714$), els escons serien: DA–aliats 9; Concòrdia 6; PS–SDP 6; Andorra Endavant 5; Liberals 1; Acció 1. Amb **D'Hondt** serien DA–aliats 10, Concòrdia 6, PS–SDP 6, Andorra Endavant 4, Liberals 1 i Acció 1. Fins i tot mantenint totes les paperetes, els resultats divergeixen segons la fórmula. **El mètode nacional**

vigent de 14 escons és el de restes més elevades, no D'Hondt: no s'ha de confondre el model legal amb la simulació alternativa. [Llei 44/2022, article 62](#) (F0006)).

8. El 19 de març de 2026: una reforma possible rebutjada

Concòrdia va proposar candidatures unipersonals a les circumscripcions parroquials, amb l'objectiu de permetre l'elecció de dos consellers de candidatures diferents. La presa en consideració fou **rebutjada 17–11**, amb Demòcrates i Ciutadans Compromesos en contra i Concòrdia, PS i Andorra Endavant a favor. [Acta pública del Consell General](#) (F0013)).

La proposta plantejava una alternativa al 2–0, però no establia proporcionalitat estricta de tota la cambra. La defensa del règim territorial històric i l'estabilitat política es pot formular com a argument governamental; el que no és defensable és fer veure que una candidatura amb el 32,77% dels vots territorials representa el 100% de les preferències de la parròquia. La seva victòria és legítima sota la regla vigent, però no converteix el percentatge de suport en una unanimitat.

9. Quina és la reforma mínima que conserva les parròquies?

Hi ha dues preguntes diferents: quants escons corresponen a cada parròquia i com es reparteixen els dos escons d'una parròquia entre candidatures. La Constitució estructura el Consell General com a representació mixta nacional i territorial, però el sistema de llista tancada que atribueix els dos escons parroquials a la candidatura més votada és una regla de la legislació electoral. Si es preserven les set parròquies i els dos escons per parròquia, encara es poden analitzar fórmules de candidatures individuals, elecció limitada o procediments mixtos. Qualsevol proposta concreta requereix examinar encaix constitucional, representació de gènere, governabilitat, efecte sobre partits petits i vot estratègic.

10. El full de ruta perquè les dades no desapareguin entre eslògans

Publicar, per a totes les eleccions generals i comunals des de 2011, els fitxers originals de candidatures, vots per parròquia i tipus de papereta, censos electorals, participació, blancs i nuls, escons nominals i afiliacions/coalicions. Publicar també sèries anuals de població per edat i nacionalitat. Un únic quadre oficial descarregable permetria reproduir els multiplicadors, detectar errades de transcripció i debatre reformes amb dades, no amb caricatures.

11. Conclusió editorial

«A Andorra, el 2023, 6.262 vots nacionals van acompanyar un bloc que va obtenir 16 cadires al Consell General. No eren el 57% del cens. Eren el 20,9%. En alguns punts, una candidatura amb menys d'un terç del vot parroquial es va quedar els dos consellers i va deixar sense cap escó el vot dispers dels altres. A Canillo i a Andorra la Vella, cada escó territorial representa quantitats d'electors que difereixen més de set vegades. Aquesta és la fotografia, i la fotografia serveix tant per als qui governen com per als qui els volen substituir. La democràcia no necessita inventar percentatges per fer-se respectable. Necessita ensenyar-los tots.»

...

Els càlculs electorals es poden reproduir amb les fonts públiques esmentades. No s'atribueix una mateixa ideologia a tots els socis d'una coalició ni una intenció partidista als electors que s'abstenen. Les promeses de govern es comparen amb allò que cada formació tenia competència per executar.